

Pretenyje Włoscián Braszewickich Indagacya w Roku 1811.
Junii 15 dnia luwnolowaną wyjasnione

2255.

Kontraktem Włx. Kanonikowi Dzierżawcy Dóbr. Braszewia w R. 1806. wyda-
nym, w punkcie 21. warowano, w słowach, „Oznaczaona Inwentaryem
wszelekiego tytułu robotizna, ma być obracana i dymie na uprawę miej-
scowey roli, na uydoskonalenie gospodarstwa, y na dalsze miejscowe
potrzeby. Nie będzie więc moco Włx. Kanonik Dzierżawca wycić oney
na stronę, bądź dla siebie, bądź dla kogo innego, chociażby pohazata się
być używaiącą od miejscowey potrzeby; ato pod odpowiednią w sowit
za wartość tej robotizny, czasową y miejscową, iakła przy weryfi-
kacyi dowiedzioną będzie.” W pewności temu warunkowi
Pan Subarendowuy Possessor, miszcyt Włoscián pędząc za Pańszczy-
ną w ustawione drugi, naymując podwody żydomi y Russakom
gdzie pędzeni Włoscianie chociażby tygodni dwa lub trzy utracili, nie
więcey im polizad, iak za dwa dni pańszczyzny, a czestolowć za nic.
W Inwentaryu chociaż jest pokazana Pańszczyzna, iednak nie bez za-
miaru y z zastrejzeniem potrącenia z pańszczyzny dni tyle, ile Wło-
ścianie w drodze z powrotem utraci. Skrywdzenie Włoscián niemóje
być ściśle zwłaszoza po freregule każdego uylukrowane, zatom, biene
się srodce chociaż nie upedną dla Włoscián przyblizaiący sady sfaluyć,
ato: przez tacz ich drog, y tacz Pańszczyzny za drugi potrąconey. Sa
pralicyli Indagacya wyjasnione, że Włoscianie zmuszeni do drugi,
chcąc uprzy chora / na co mieliby względu: / od upadku zachowac, nay-
mowali podwode, y płacili, do Pińska o mil 12. po łód 20. y po łód 30-
ato jest, opisana w pańszczy przywiezionym warunku wartość miej-
scowa y czasowa wycy na stronę robotizny. Pan Subarendowuy Posses-
sor, naymując podwody, mogł brać podobną plate lub tyle y więcej, na
swoich wysliwać transportach; iednak zmniejszając tacz drog, napry-
kład Pińskiej do łód 12. bez potrącenia pańszczyzny, a lomu dwa dni
Pańszczyzny potrącono, zmizaiąc do łód 8. tak y inne proporcyonując
drugi wypadła iaki następuje:

Wedle Indagacyi. Odbyta Włosci drog do Pińska za duodniową Pańszczy-
nę 584., litore ceniac po łód 8. fl. 4672.
talichje drog bez potrącenia pańszczyzny 60. a fl. 12 — . . . fl. 720.
Drog do Pińska y z tamąd do Kobylnia po mil 16. dwie, za Pańszczyznę
duodniową za litora potrącając po łód 4. a ceniac druzę po łód 12. fl. 24.
Drog do Kobylnia. za pańszczyznę iednodniową osmnasie ceniac po łód 4. fl. 72
talichje drog bez potrącenia pańszczyzny 29. ceniac po łód 6. fl. 174
Drog do Głodna y za Głodno do mil 40. proporcyonując na mil 30. odby-
ta Włosci za pańszczyznę duodniową 65., litore ceniac po łód 30.
a za pańszczyznę odligając po łód 4. — fl. 1820.
talichje drog bez potrącenia pańszczyzny 31. a fl. 30 — . . . fl. 930.
Drog do Stonima o mil 16. za duodniową pańszczyznę 37. a fl. 12. . . . fl. 444
talichje drog bez potrącenia pańszczyzny 9. a fl. 16 — . . . fl. 144
Drog do Briesia y za Briesi do mil 22. proporcyonując na mil 18. odbyta
Włosci za pańszczyznę duodniową 87. litore ceniac po łód 14. — fl. 1218.
talichje drog bez potrącenia pańszczyzny 32. — a fl. 18 — . . . fl. 576.
Drog do Merezca y daley do mil 50. proporcyonując na mil 45. odbyta
Włosci za pańszczyznę duodniową 7. litore ceniac po łód 41. fl. 287.
talichje drog bez potrącenia pańszczyzny siedm po łód 45. — fl. 315.
Droga do Rafatowli mil 15. druga daley mil 20. bez potrącenia pańszczyzny 35.
Drog do Otyli y daley do mil 40. proporcyonując na mil 30. odbyta
Włosci za duodniową pańszczyznę 18. litore ceniac po łód 26. fl. 468.
Drog talichje bez potrącenia pańszczyzny 9. a fl. 30 — . . . fl. 270.
Drog do Mostów y daley do mil 30. proporcyonując na mil 20. za duo-
dniową pańszczyznę odbyto 33. ceniac po łód 21 — . . . fl. 693.
talichje drog bez potrącenia pańszczyzny siedm po łód 25 — . . . fl. 175.

N° 35. fl. 13037.
Latus fl. 13037.

Kontynuacja pretensyi włościanskich z Indagacyi roku 1811

	<u>Transport</u>	# 13037
Drog na wotyni do mil 40. a srednią proporcją po mil 30. siedm,		
bez polierenia w pańszczyznę które ceniące po łód 30. eff	#	210. —
Do wotaryna od mil 14. do mil 28. proporcjonując na mil 20. drog		
dziesięć za pańszczyznę dwudniową liogę po łód 16. — . . .	#	160. —
takichże drog bez potrącenia pańszczyzny 8. po łód 20. czyni		
łód 160. na to włościanom dano łód 18. groszy 20. a należy	#	75 gr 10.
Za Kottli do mil 30. drog za dwudniową pańszczyznę trzy ceniące po		
łód. 26. a bez potrącenia pańszczyzny dwie a # 30. — eff	#	138. —
Droga do Słidła jedna za ctery dni pańszczyzny o mil 30. cenią się #		22. —
Droga do Rotny jedna o mil 30. za dwudniową pańszczyznę cenią		26. —
Drog do Orli y daley mianowicie z Piuska od mil 15. do 30. liogę		
najmniey po mil 20. odbyta włość za pańszczyznę dwudniową		
trzydnasć. które ceniące po łód 16. — eff	#	208. —
takowychże drog bez pańszczyzny potrąconey sześć, po łód 20. czyni		
łód 120. tmem włościanom dano łód 44. gr. 20. — a należy	#	141 gr 10
Drog do Kamienia o mil 14. za pańszczyznę dwudniową dwie; — #		20. —
takichże drog bez potrącenia w pańszczyźnie ctery, a # 14. — #		56. —
Drog do Lubieszowa za pańszczyznę dwudniową 1. bez potrącenia dwie — #		38. —
Drog do Stefanie y daley do mil 40. a proporcjonując na mil 30.		
za pańszczyznę dwudniową jedna, bez potrącenia trzy — . . . #		116. —
Drog do Dąbrowicy, Brańska, Białego Stoku, Łoludha, Krupayciow		
Marchatowski, Włodawcy, Sierocha, Wysokiego, Kryneli, Sumia		
tych od mil 18. do 28. proporcjonując najmniey na mil 20.		
odbyta włość za dwudniową pańszczyznę 11. ceniące po łód 16. #		176. —
takichże drog bez potrącenia pańszczyzny osm. po łód 20. #		160. —
Droga do Dubna jedna za pańszczyznę dwudniową o mil 30. — #		26. —
Drog do Wólna po mil 40. bez potrącenia w pańszczyźnie 6. — #		240. —
Drog do Bardyczewa za pańszczyznę dwudniową jedna, bez potwa		
cenia pańszczyzny dwie, po mil 70. — #		206. —
Drog do Janowa, do Storch, za Bezdziej do mil 6. odbyta włość		
za pańszczyznę jednodniową iedenasć, które ceniące po łód 4. #		44. —
Pod Transportami Pana Subarendownego Pospesora także najmniey		
tych w Rusakow, y przy wlozynie nadsilney zdechtu koni y klau		
włościanom wsi Braszewic sztuk 3. Zawelowa sztuk 3.; Syzow		
stuk 5.; Olexiewiczow sztuk 6.; Czerwiewiczow sztuk 2. Jotho		
wa sztuk 4.; Suhajow sztuka 1. w ogule sztuk 24. które wło		
ścianom wedle ich dowodzenia kosztowaty # 196. — eff	#	3920. —
W tychże podniach zerwane hlazę włościanom wsi Braszewic 1.		
Olexiewicz 2.; Jothowa 5. w ogule 8. inż do pracy silney nie zda		
tnę ceniące najmniey po # 2. — #		320. —
Przez tych Michatowi Krupce z Sęryc, zdecht w drodze koni dany w zapomogę		
W tychże podniach y przyzmiemiach prądychaty woty włościanom		
wsi Braszewic sztuk 5. Zawelowa 2.; Syzow 2. Olexiewicz 2		
Czerwiewicz 1. w ogule sztuk 12 ceniące po łód 80. eff	#	960. —
Milita Kulsa z Braszewic utracił we dworze konie; Kondratowi		
Styżku z Szawaiczin zabrano wota y konow trzy, za w preteridnia		300. —
W. Dzienawca mocen był wedle kontraktu, jezliby powinności Juwen		
tenowe nie wystarzały, potrzebował ze wsi parobkow bez wie		
nnięzenia, za platę na Mi po łód 8. a Maystrom po łód 12. z Ord		
naryę ialto obiaznia penlit 5. W przeciwnosc temu # Sub		
arendawny pospesor, pańszczyzny uzywając na ustrome indu		
styre brad ze wsi parobkow, z tych jednym niedając ordynaryi		
platit na Miesiac po łód 15. drugim po łód 10. innym po łód 8.		
innym nie platit, maley liczbie ktorym dawad ordynaryę, tym		
platę zadney niedawad, y jest obowiazanym do satysfakcyi wedle pen		
litu 18. — atak		
Dostarczonym ze wloscia parobkom, na wlosciarskim chlebie za mie		
sięcy 59. z zaplacono po łód 15. # 892. gr. 15. użę na rybie uppadato na		
dięni po gr 7. takużę zos chleb przywarach ogrodnine, okrasę sol garbki		892. 15
obowiazany # Pospesor konfiskowai drugie tyle ile dad. — . . .		
Latus # 21492. gr. 5.		

Kontynuacja pretensji włościaniskich z Judagacyi. roku 1811.

Transport 21492. gr. 5.

- Dostawczonym z włości parobkom talizę na włościaniskim chlebie za Mij 68. płać po 20 8. 10. y wnie zaliczono 20 361.
 Dano iżyta szanhow 3. owsa szanhow 2. co wartuje 20. 50.
 tym należy dopłacić przy sawitości, — f 1629. —
- Dostawczonym z włości parobkom talizę na włościaniskim chlebie za dni 38. nie nie dano — f 38. —
- Dostawczonym parobkom litwym dano ordynaryę, za Miesiący 7. nie zapłacono po 20 8 — f 56. —
- Potrzebując Pan Popesow ciggle do swiecy indystryi ludzi, i alwto do piwowarstwa, siodownictwa, bednarstwa, na strojowstwo do Kolymia, wad z włości ciggle najmniej ludzi, cterech litwym nie nie płać, stuzbę ich tygodniową policzad chacie za dwa dni panszczyzny, zatem obowiazany jest nadgrodzić chatom lub wiytym z chat osobom w kazdym tygodniu podnit co ueryni ceniac dzien po 20 1. na rok 20 800. a licząc od roku 1808. do czasu Judagacyi za lat 3 — f 2400. —
- Młynarz maiać ze wsi Tymewia onemu przez lat 10. do roku 1811. nie nie płać, lez tydien jego stuzby przyimnie chacie po dni 4. panszczyzny, wiec obowiazany nadgrodzić co rok po 20 100. a za lat 10. f 1000. —
- Potrzebując z włości pastucha onemu nieptaci. Taxuiąc jego stuzbę, w pód parobskiej na miesiac po 20 4. za lat 3. do R. 1811. ueryni f 144. —
- Hawasimowi Douhunowi za Miesiący dwa y pód, chtoprowi Hatabu dy z Braszewia, za lat pięć, będącym przy kumornikach niezapłacono — licząc na Miesiący po 20 8 — f 500. —
- Włościan uległych potrzebie przewidzenia, obowiazany był W. Dzienja wca nie pokrywodzić, przeciwnie Póhlop Crechowia z Olexiewia, ma kurynde z utwaty gruntu tuzematy, nawozu uprawionego, Wasil Kozak utwaid pognoy y chmielnik; Omelian Crechowia, utwaid pognoy y drewna fruktowe litorych predai ani premiesi Pan Popesow nie przwolid; Czudho Crechowia, utwaid pognoy y wawryw Ogradowe onemu stanto; Piotr Kozak utwaid chmielnik y fruktowe drewno za co bonifikacyi potrzebuiać f 800. —
- Podhajny z Tymewia, za utwawny sad za litony dawano mu 20 100. za pognoy, za ogrod zniszczony za stony wozow 3. Kulikow wazy 2. Kulow hop 2. — ad minimum — f 200. —
- Tyllowia z Braszewickiej wsi był popławnikiem przez rok, za litwiz stuzbę potwacano po dni dwa panszczyzny, należy nadgruda za dni ctery kazdego tygodnia, litore ceniac po 20 1. wynosi — f 200. —
- Dennian Konowalczuk z Tolkowa wyprzedzony z chaty skawiyt o za brane iemu dwa konie y dwa woty, wartuiące — f 400. —
- Macliewia z Crewiewiewia skawiyt, ij będąc postrelonym turyt apens na kurawę, należy mu wiec bonifikacya za kurawę y utwawny czas ad minimum — f 100. —
- Sokolowski z Braszewia skawiyt o narucowu auluzę pienizina f 50. —
- Na dworne potrzeby dawali włościanie swoje miechy, litorych im niezuróciono dwudziestu trzech, ceniac po 20 4 — f 92. —

Summa pretensji włościan fl. 29101. gr 5.

Obwoic

Dalsze pretensye z Indagacyi w roku 1811. czynionej; y postę-
żenia potrzebujące konieczne sprostowania nadwycioiw.

Transport — — — / 29101. gr. 5.

Postanowieniem to jest nie odmiennym u Jp. Subarendarneyo P. Bes-
sora, iż użyty do iakiey potrzeby włościainu, gdy utraci w postudze
dni trzy liary się to iemu za dzień pańszczyzny, a dni sześć za
dni dwa; przynosi to znaczne zmniejszenie włości, uplikwidowa-
nie pretensyi z tą wyimkającą jest niepodobne, potrzeba więc słu-
teżnie takowemu nadwycioiu zapobiedz.

Najazę Jmwentanowi zastreżoną wartę kolejną latem po dwóch a
ziemę po iednym z warunkiem odpuszczenia wreszcie do chad;
pędzi Jp. Subarendarneyo P. Bespora po osm y po dziesięć, gdzie po od-
bytej nocney warcie nie odpuszczając mitrzy ich wlocizną, we
długie, y tak włości do dwóch tysięcy dni w rok marnie utracą

Ustawą Jmwentanową warowano dostarczenie z włości kolejno dwóch
tygodniowych strojów, y dwie strojowli, za co chata stroja dosta-
wianą uwalnia się od tygodniowej pańszczyzny. Ustawy Jm-
wentanowe utwierdzone są Kontraktem w punkcie 18. w przeciw-
ności temu, Jp. Subarendarneyo P. Bespora stroje tygodniową po-
siągą za ieden dzień pańszczyzny, a tak w każdym tygodniu
krywdzi włościain stroje dostarczających po dni 6. co od roku 1808.
do czasu Indagacyi przez lat 3. czyni dni 936. ceniąc po złd 1. eff

936. —

Ustawą Jmwentanową obowiązani włościainie odstrzyć gwałty po osm
rany z warunkiem co do wielu y idwunia nie mniżej restaurując
po iedney osobie w chacie. W przeciwności temu Jp. Subarendarneyo
P. Bespora pędzi niedostate przestawate chere y halelie żadney
osoby nie zostawiając w domu, co jest przeciwko punktom ten
traktatu zabici: pędzącym Jmwentanowe ustawy

Jp. Subarendarneyo P. Bespora bierze z ustroia ten y ten do wypredzenia
nanuca na chaty, a po wypredzeniu ulych z przeczesania ten, utar-
cia y niedopredken dolubadai zmusza. Nanuca mliwo po Szankow
lilia; a to wrytko probuje unglianie włości nad przimność ich —

Przymiując Jp. Subarendarneyo P. Bespora opłatę pieniężną od włościain,
nie tylko że nie zachowuje przepisu Kontraktem w punkcie 16 na
ney włościain warowanego, lez awsem przymiesione na opłatę
czasową w terminie pieniędne poliza na Remanenta, wydaie kwit-
ty antedatiwane, atem samem sprawuje nie dosledzone zami-
trzenie obrachunku z włościain y nie słownozności swich pretensyi
o Remanenta, a to wymaga poprawy, y pewnego uprządkowania

włościainu gdy zachowuje y pańszczyzny odbywai nie może, po odwołaniu
miasto ulgi do ktorey ma prawo, ze względu na warunki ustaw Jm-
wentanowych y litorey potrzebuie na popomoczenie chaty swicy; bywa
niekiedy do odbywania zaległości, y tym doprowadzony do zniszczenia

Przez ustawy Jmwentana y warunków Kontrakta, Prawem Bozym y Kra-
iowym każdego upnania zaszczycone dla sturly Bozey y odpowynku
dni swięteqne gwałci Jp. Subarendarneyo P. Bespora, zmuszając wło-
sician, nijnemi wynymniami na te dni przygotowanemi zapotrze-
bowaniami, iako to, kaje wozie materycy, nakładai Jmwentanli
wyjezdai w drogę, a przez to odcyminę im sposobności odcyminienia
po pracach, y te iedyną potiechę ktorąby z nabieżistwa mieć mogli.

Takimi prycisnieniami zniekami włościainie, utraiiwszy nadwieię lep-
nego bytu ponaccią wdzięństwo y chaty; iakoz wedle Indagacyi
roku 1811. wysito z Praszewickich wsiów, Osob plus męrliey szukając
micyca, dla polepszenia swicy zniszczoney sytuacyi osmnaście;
plus zenskiey osob pięci. W Kontrakcie Wp. Kanonikowi Dzierżawcy
wydanym są opisane warunki w te słowa: Podwieię maste,

- " Wp. Kanonik Dzierżawca będzie obowiązany do odpowiedzialności su-
" petney za włościain wyszłych lub innym iakimkolwiek sposobem
- " z jego winy ubytych. Podwudzieste Wp. Kanonik Dzierżawca ma odpo-
" wiadać za grunta lub chaty, w czasie jego pospelyi, y z jego winy

Latus — — — / 30137. gr. 5.

Kontynuacja pretensyj, z Indagacji w R 1811. krymioney

Transport . . . f 30137 gr 5.

„ lub niedorozu spustoszone, ani go będzie wymawiało od tego
„ wiedzenie w rowney lub większey liczbie pustosz Juwentana
„ rzem podanych, „ Nie ulega to kwestyi, że wola bez ludzkiej
pracy żadnego nie przyniesie plomu, ani też może być zaprzęzo-
nym to że praca iednego włościanina w pedzieniu Juwentano-
wym ustaw y zarabiania na opłatę piemiężną, w wartości przez wło-
ścianinów do 100. a drugie tyle wartości w utrzymaniu cha-
tney iego gospodarstwa. z tego rozważenia rzeczy, wywiązuje się
preludniamie, że bez żadney przesady, każda, ubytek z przyczyny
Pana Subarendawney Pospesora wole cenić niż na po 1000.

Za wysitych włościan osob osimnastu pretenduje się bonifikacyi . . . f 18000. —

Za wysitych pti ziemskiej osob pięci; w potowie . . . f 2500. —

Skrywdremi nie uważnym pobiciem y odebraniem zdrowia, a tem
samym doprowadzeni w niezdolności odbywama prac silnych
w Braszewiczach Nicfor Dohun; w Olexiewiczach Jakub Czech-
wicz; w Suhancach Michal Dawidowicz; Za ubytek ich prac
ceniąc w potowie względem ocenki wysitych, wypadła — f 1500. —

Pustosze po wysitych pogostate, nowym są dla włościan ciężarem,
gdy Pan Subarendawny Pospesor, nie tylko zarabiac one na
swoy rybak kaje, lecz nadto ubytki piemiężne których sam
pryczynia narzeka na włość; narzeka także podatkli których
wyszkaci nie może od zubożonych, a tem samym maie-
tniejszych, najnieprawie dłużej przysła, y do ubóstwa wiedzie.
Obwiązany w Dzienjawca jest osunędrac las, owsem wedle
Kontraktu y wonym punktu 7. obwiązany nowe zakudo-
wai lasy. Preciwnie JP. Subarendawny Pospesor zdejolo-
wad gay od najdawniejszych czasow zatrzymwany, wy-
nikającą z tego szkoda ceniąc najynniej, po 1000. w wło-
od wlo 1808. do czasu Indagacji krym — . . . f 900. —

W Kontraktie w JX. Kononilowi Dzienjawcy użdanym w punkcie
pierwszym, zawawano w te słowa: „ Pryneham, że bez
„ wszelkich detumhad iakie dotąd krymione były; za dwa lata
„ ternajniejszey dzienjawcy moiey, prawem arendawnym w R 1800.
„ użdanym zabezpieczoney a w dniu 23. aprila 1808. kwitujący
„ się zaplatę do Kasy / P. Kapitul; / w Wilnie za każdy rok z gory
„ w dniu 15. aprila po 20000. zł. w srebrney rublowey monecie;
„ a za pierwsze lat osin następney dzienjawcy tym prawem opi-
„ saney zaplatę do teyże Kasy, w każdym roku z gory, w dniu 15.
„ Aprila po 25000. w talicyz monecie ~~edoc~~ a jeżeli w którym
„ kolwied z tych terminie y wlo 50000. opisanej mierzalicy,
„ tym samym utracę natychmiast prawo tey dzienjawcy, y
„ wszelkie iakie tylko mieć będą do Kapitul; y do włościan pretensye
„ a za wzajemne do mnie / protensye / w imien będą odpowiedziei
„ w Sadie Kompromissarskim, „ Preciwnie Pan Subarendawny Pos-
„ pesor w roku 1812. nie więcej wnioś do Kasy, iak 8000. a do tych
„ dołączając expens na Reparacyę Braszewickiey Cerkwi, y sprządę
„ nie Rewizlich skazek w ogule wnioś dziesięć tysięcy kilkaset zł.
„ y tak większą potowę Summy zatrzymał pod pozorem bonifikacyi
„ Remanentów na włości weryfikowanych, y na nowo dawanych
„ zapomog, iakowe bonifikacye y w dalszych latach arbitralnie
„ sobie krym. Lecz pomiewaj, co do Remanentow na włości, są
„ wzajemne y przewyższające od włościan, id Pana Pospesora preten-
„ sye, a nowe zapomogi potrzebują weryfikacyi y dostęzenia
„ azali nie z przyczyny iego włości potrzebnie zapomog. Wynika
„ z tego konsekwencya, że Pan Subarendawny Pospesor, wedle
„ warunku powyżey opisanego zasturzył na utratę popesji —

Summa pretensyi przed Artylem / 53037 gr 5.
tow rubryką oznaczonych